



Evropská unie  
Evropský sociální fond  
Operační program Zaměstnanost



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR



Agentura  
pro sociální začleňování

# Výzkumy zaměřené na zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením realizované ASZ

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

**Konference ČES 2022, 16. 6. 2022**

Zuzana Korecká



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Agentura pro sociální začleňování

Od roku 2008 nástroj pro řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách, dříve součást Úřadu vlády, nyní odbor Ministerstva pro místní rozvoj

Propojení lokální úrovně s ústředními orgány státní správy

Podpora lokálních aktérů při systémovém řešení sociálního začleňování

- Lokální partnerství
- Expertní podpora (plánování, vzdělávání, konzultace)
- Výzkumy (interní oddělení výzkumů a evaluace)



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení

Podpora širokého spektra intervencí v různých tematických oblastech na základě místních potřeb:

- Bydlení
- Zaměstnanost
- Zadluženost
- Vzdělávání
- Bezpečnost a prevence kriminality
- **Zdraví**
- Participace a komunitní práce
- Sociální služby





MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Oblast zdraví

Centrální expertka pro oblast zdraví: Daniela Pěničková

Metodika pro zavádění pozice mediátora (asistenta) podpory zdraví

[Metodika-Zdraví-a-zdravotní-péče-v-sociálně-vyloučených-lokalitách.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](#)

metodika se realizuje ve vybraných lokalitách ve všech krajích ČR v rámci projektu Státního zdravotního ústavu „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Oblast zdraví



Evropská unie  
Evropský sociální fond  
Operační program Zaměstnanost



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR



Agentura  
pro sociální začleňování



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

## Oblast zdraví

Zprostředkovávání informací o dotačních programech MZ ČR obcím s nedostatečnou územní distribucí zdravotních služeb

Podpora zvyšování zdravotní gramotnosti skrze projektové poradenství, ve kterém se mj. zaměřuje na potlačování diskriminace prostřednictvím budování občansko-právního povědomí sociálně vyloučených osob v oblasti práv a povinností pojištěnce

Příručka dobré praxe

[Zdraví\\_2021\\_09\\_21.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](#)



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Oblast zdraví



Evropská unie  
Evropský sociální fond  
Operační program Zaměstnanost

Příručka dobré praxe  
Inspirace pro sociální začleňování:

# Z

## Zdraví



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR



Agentura  
pro sociální začleňování





MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

## Oblast zdraví

Prostřednictvím tematických a tematicko-průřezových výzkumů jsou identifikovány specifické problémy a potřeby osob v SVL

*Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

Tereza Baltag

*Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)*

Zuzana Korecká

Základní výzkumy popisující situaci (1) specifické geografické oblasti a (2) znevýhodněné či vyloučené populace

Využitelnost pro evaluace nebo související aktivity – poskytují znalost o situaci CS pro opatření či projekty zaměřené na zdraví



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

*Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

Cílem výzkumu bylo poskytnout nezávislý pohled dostupnost zdravotní péče ve vybraných obcích Frýdlantského výběžku – pozornost zaměřena na primární péči

Využití kombinace kvalitativních a kvantitativních metod, kdy byla analyzována sebraná kvantitativní data (údaje o počtu lékařů, vzdálenosti mezi ambulancemi, atd.) a kvalitativní data (rozhovory, informace z pobytu v terénu, z pozorování)



# Výzkumy na téma zdraví

*Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

## Shrnutí hlavních zjištění

- nedostatek lékařů (pediatri, stomatologové) ve výběžku
- lékaři v důchodovém a předdůchodovém věku
- nutnost dojíždět do Liberce (překročení zákonem povolenou 35 minutovou dobu dojezdnosti automobilem)



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

## *Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

*“[V naší obci] nás žádná zubařka nepřijala. Do Liberce bych musela vlakem, to je skoro hodina a půl a stojí to 44 korun tam, 44 zpátky, [dvakrát] 20 korun tramvaj. A pro tu vnučku by to bylo to samý...nevím, co bude dělat, protože jediného zubaře jsme našli v Liberci u zoologické zahrady a tam to stojí tolik. ... Zuby po té operaci se jí zase začaly kazit a jsou to už druhý zuby, tak to už není žádná sranda. Takže, když vás chytanou zuby, tak musíte jet do Liberce, pokud Vás nevezme doktor tady na pohotovost a to se vám pěkně prodraží. V bolestech pak utíkat na vlak nebo sehnat auto, aby vás někdo odvez za 500 korun do Liberce, ale tam pak musíte čekat, protože je tam hodně lidí. Lidi vědí, že to potřebujete a že tam na vás budou čekat, tak je to za 500. A záleží, jestli natrefíte na někoho, kdo má tu ochotu vás tam [odvézt]“.*



# Výzkumy na téma zdraví

## *Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

### Shrnutí hlavních zjištění

- nutnost dojíždění
- problém s veřejnou dopravou – cesta za lékaři primární péče může trvat i několik hodin
- zvýšená koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením a osob sociálně vyloučených - nedostatek finančních prostředků na dopravu, automobil v domácnostech není běžnou normou



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

## *Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

*“V devět hodin vycházím z domu, 9.24 mi jede autobus do Frýdlantu, tam jsem zhruba v 9.40 a čekám do 11.10 na přestup, pak vlastně v 11.30 jsme u pana doktora v Novém Městě pod Smrkem a pak čekám do 13.00 na vlak zpátky do Frýdlantu a ve Frýdlantu čekám do 14.16 na autobus. Tady jsem někdy ve 14.30 a pak musím ještě pěšky domů kilometr a půl [do Bulovky]. Mám 3 děti, 6, 3 roky a půlroční dítě, za doktorem je většinou беру sebou všechny, protože riskuji, že bych se vrátila po zavírací hodině školky”.*



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

*Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

Shrnutí hlavních zjištění

- nedostatek finančních prostředků na dopravu – odkládání návštěv u lékařů (např. až do doby akutních potíží)



# Výzkumy na téma zdraví

## *Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče (2018)*

*“Lidi jdou za doktorem až na poslední chvíli, až jim je úplně zle, to člověk dlouho přenáší [nemoc] v sobě. Za jedno nemáte peníze, za druhý nemáte chuť strávit celý den v tom Liberci. Tam čekáte tři hodiny, pak zase někde čekáte a je vymalováno. Poslední vlak z Liberce do Nového města nám jede v šest hodin večer ... pak už se nedostanete. Na tu pohotovost dětskou do Liberce se třeba taky v noci nedostanete, to už se musí autem nebo jedině když už jsou vysoký horečky, tak zavolat sanitku. Ale opravdu musí být vysoký teploty, že jsou ty děti ohrožený životem.“*





MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

## *Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)*

K zachycení životních podmínek obyvatel SVL byl využit dotazník výzkumného šetření EU-SILC (European Union Statistics on Income and Living Conditions), které je realizováno jednou ročně napříč státy Evropské unie

Využití tohoto dotazníku přineslo komplexní přehled o životních podmínkách domácností SVL, a s určitými omezeními umožnilo výsledky ze SVL komparovat s celkovou situací v Česku



# Výzkumy na téma zdraví

## *Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)*

Základní populaci Agenturou organizovaného šetření (tzv. SVL-SILC) tvořili obyvatelé SVL starší 15 let

Celkem bylo v 53 obcích osmi krajů sesbíráno 1119 dotazníků

	Obce do 5000 obyv.		Obce 5001–50000 obyv.		Obce nad 50001 obyv.	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
15–19 let	6	2	7	8	25	26
20–29 let	9	21	24	38	40	77
30–44 let	37	44	62	88	57	107
45–59 let	9	10	58	81	58	83
60+ let	8	10	21	21	40	42
Celkem	156		408		555	
<b>CELKEM</b>			1119			



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

*Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)*

Výzkumná zpráva se zaměřuje zejména na sebehodnocené zdraví, na četnost návštěv v ambulancích lékařů a na důvody nenavštívení lékaře

Kvalitu zdraví ovlivňuje řada sociálně-ekonomických faktorů a v souvislosti se sociálním vyloučením a chudobou se hovoří o nerovnosti ve zdraví, výsledky šetření SVL-SILC proto byly komparovány s výsledky EU-SILC, jehož respondenti patří k běžné populaci ČR



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR

# Výzkumy na téma zdraví

## *Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)*

V sadě otázek vztahujících se k sebehodnocenému zdraví se odpovědi obou skupin velmi podobaly. Výsledky šetření EU-SILC a SVL-SILC se lišily jen mírně, přičemž o něco lépe svůj zdravotní stav hodnotili respondenti SVL-SILC, tedy obyvatelé sociálně vyloučených lokalit

Také v dalších aspektech byly výsledky šetření SVL-SILC příznivější než výsledky EU-SILC. Respondenti SVL-SILC uváděli nižší výskyt nemocí i menší míru omezení zdravotními problémy



# Výzkumy na téma zdraví

## Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)

Výsledky sady otázek týkající se četnosti návštěv v ambulancích lékařů a důvodů nenavštívení lékaře navzdory potřebě potvrdily zhoršenou dostupnost zdravotní péče pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit

Průměrný počet návštěv u praktického lékaře nebo specialisty za 12 měsíců (podle pohlaví)

	SVL-SILC		EU-SILC	
	Průměrný počet návštěv	Celkem N	Průměrný počet návštěv	Celkem N
Muž	2,3	540	4,2	4599
Žena	2,7	556	5,5	6822
<b>CELKEM</b>	2,5	1096	4,9	11421



# Výzkumy na téma zdraví

## *Životní podmínky obyvatel SVL: Zdraví (2020)*

Zejména se pak jednalo o stomatologickou péči. Více než polovina respondentů šetření SVL-SILC, kteří zubního lékaře/ortodontistu v posledních 12 měsících nenavštívili, označila odpověď „neměl/a jsem lékaře“

V případě návštěv ordinací praktických lékařů či specialistů se u respondentů šetření EU-SILC; jednalo se v průměru o pět návštěv za posledních 12 měsíců, což je zhruba dvakrát více, než tomu bylo u respondentů šetření SVL-SILC



Evropská unie  
Evropský sociální fond  
Operační program Zaměstnanost



MINISTERSTVO  
PRO MÍSTNÍ  
ROZVOJ ČR



Agentura  
pro sociální začleňování

# Děkuji za pozornost.

Zuzana Korecká (zuzana.korecka@mmr.cz)

Oddělení výzkumů a evaluace, Odbor pro sociální začleňování  
(Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR